

Załącznik Nr 1
do § 2 zarządzenia nr 45
Rektora UJ z 12 czerwca 2006 r.

Imię i nazwisko autora pracy	Agata Warchalska-Troll
Rok urodzenia autora pracy	1986
Imię i nazwisko promotora pracy	Bolesław Domański, prof. dr hab.
Wydział	Wydział Geografii i Geologii
Instytut/Katedra	Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej
Dziedzina wg klasyfikacji KBN	geografia
Nadawany tytuł	doktor

Tytuł pracy w języku polskim	Wpływ obszarów chronionych na rozwój lokalny i regionalny na przykładzie Karpat Polskich
Słowa kluczowe (max 5)	park narodowy, Natura 2000, Karpaty Polskie, rozwój lokalny, rozwój regionalny
Streszczenie pracy (max 1400 znaków)	<p>Celem niniejszej pracy było poznanie mechanizmów oddziaływania obszarów chronionych na rozwój lokalny i regionalny w warunkach górskich – na przykładzie Karpat Polskich. W badaniach uwzględniono dwie formy obszarowej ochrony przyrody: parki narodowe oraz obszary Natura 2000. Autorka zmierzała do określenia roli tych obszarów chronionych w kształtowaniu rozwoju społeczno-ekonomicznego poprzez uchwycenie skali ich oddziaływania ekonomicznego, a także ich wpływu na rozwój społeczny, w tym w aspekcie obecności „miękkich” projektów, kształtowania postaw proprzyrodniczych i roli lokalnych liderów w postrzeganiu obszarów chronionych jako atutu. Dostarczenie wiedzy o wymienionych relacjach pomiędzy obszarami chronionymi a ich otoczeniem społeczno-gospodarczym ma również walor aplikacyjny, może bowiem być użyteczne w procesie konsultacji społecznych.</p> <p>Praca koncentruje się na – choć nie ogranicza do – studiach przypadków sześciu gmin posiadających na swoim terytorium zarówno fragment parku narodowego, jak i obszar/obszary Natura 2000 położony/położone poza granicami parku: Cisnej, Lipinek, Ochotnicy Dolnej, Sękowej, Szczawnicy i Zawoi. Gminy te zostały wybrane ze zbioru gmin karpaccich w kilkustopniowej procedurze z użyciem grupowania k-średnich. W toku badań przeprowadzono w tych gminach indywidualne wywiady pogłębione zmierzające do poznania złożoności problematyki funkcjonowania obszarów chronionych na ich terenie, wizje lokalne i kwerendy. Wśród najważniejszych wyników stwierdzono, że możliwość skorzystania z parku narodowego jako atutu gospodarczego odzwierciedlała w badanych przypadkach ogólny poziom rozwoju ekonomicznego. Pomimo naturalnej większej częstotliwości kontaktów biznesowych w bezpośrednim sąsiedztwie parku, w przypadku słabości ekonomicznej tego otoczenia, finansowe korzyści ze sprzedaży towarów i usług w większości wyciekały na poziom powiatowy i regionalny. W sferze społecznej, najbardziej widoczne przykłady pozytywnych relacji między społecznościami a parkami narodowymi były niekompatybilne z</p>

Aut

	<p>mapą „zagęszczenia” transakcji oraz siedzib kontrahentów, za to związane z postawami tzw. lokalnych (często nieformalnych) liderów. Istniejący pozytywny wpływ obszarów Natura 2000 na rozwój ekonomiczny w momencie przeprowadzenia badań był niewielki. Zarazem przypadki, by sieć Natura 2000 stanowiła przeszkodę dla projektów inwestycyjnych, choć znaczące w swojej sile, były przestrzennie bardzo ograniczone do konkretnych lokalizacji, gdzie obszary sieci kolidowały z planami rozbudowy infrastruktury narciarskiej lub znajdowały się pod dużą presją urbanizacyjną. Jednak potencjalny wpływ sieci Natura 2000 był znaczny, zwłaszcza w zakresie gospodarki leśnej, gospodarki wodnej i rolnictwa, choć wątki te były zwykle pomijane w dyskursie medialnym. Możliwe korzyści z obszarów Natura 2000 dla rozwoju społecznego, w tym potencjał edukacyjny programu, pozostawały słabo wykorzystane. Było to spowodowane świeżymi negatywnymi wspomnieniami z okresu wdrażania sieci w Polsce, związanymi z pominięciem społeczności lokalnych w tym procesie, brakiem kampanii informacyjnej oraz powierzeniem przygotowania planów zadań ochronnych (PZO) instytucjom i organizacjom zewnętrznym wobec tych społeczności. Choć wyniki badań sugerują drugorzędną rolę korzyści finansowych dla budowania pozytywnego odbioru społecznego obszarów chronionych, nie zmienia to faktu, że przyczyn wielu problemów i napięć dopatrywać się można w utrzymującym się generalnym niedofinansowaniu sprawy ochrony przyrody. Zastąpienie długoterminowej perspektywy finansowej logiką projektów pozostawia wielu inicjatywom oddolnym drogę „taktycznych sojuszy” zamiast długofalowej strategii. Tymczasem zmiany w sferze przyzwyczajzeń a następnie systemów wartości w kierunku nadania większego znaczenia kwestiom ochrony przyrody i dbałości o środowisko naturalne wymagają stabilnych, długofalowych podstaw i bardziej skutecznego umocowania prawnego.</p>
--	---

Tytuł pracy w języku pracy	
Słowa kluczowe (max 5)	
Streszczenie pracy (max 1400 znaków)	

Tytuł pracy w jęz. angielskim	The impact of protected areas on local and regional development on the example of the Polish Carpathians
Słowa kluczowe (max 5)	national park, Natura 2000, Polish Carpathians, local development, regional development
Streszczenie pracy (max 1400 znaków)	The aim of this study was to reveal mechanisms of impact of protected areas (national parks and Natura 2000 sites) on local and regional development in mountain conditions – on the example of the Polish Carpathians. The author sought to define the role of national parks and Natura 2000 sites in shaping the socio-economic development by capturing the scale of their economic impact, as

Aut

well as their influence on social development, i.e. by attracting "soft" projects, enhancement of pro-nature attitudes and acknowledging the role of local leaders in the perception of protected areas as an advantage. Providing knowledge about the above-mentioned relations between the protected areas and their socio-economic environment also has a practical dimension, as it may be useful in the process of social consultations. The study focuses on – but is not limited to – six case studies of municipalities (gminas) containing at a time a part of a national park and Natura 2000 area/areas located outside the park borders: Cisna, Lipinek, Ochotnica Dolna, Sękowa, Szczawnica and Zawoja. These gminas were selected from the set of Carpathian municipalities in a multi-step procedure with the use of *k*-means clustering. The research covered individual in-depth interviews, aimed at learning about the complexity of the issues related to the functioning of protected areas in their area, as well as field trips and queries of various documents and sources. Among the results, it was found that the ability of taking advantage of the national park as an economic asset reflected the general level of economic development in the studied cases. Despite the natural greater frequency of business contacts in the immediate vicinity of the park, in the case of the economic weakness of this environment, the financial benefits from the sale of goods and services mostly leaked to the poviat and regional levels. In the social sphere, the most visible examples of positive relations between communities and national parks were incompatible with the map of the "concentration" of transactions and contractors' locations. Instead, they were connected with attitudes of the so-called local (often informal) leaders. The existing positive impact of Natura 2000 sites on economic development was small at the time. At the same time, cases of Natura 2000 acting as a hindrance to investment projects, although significant in their strength, were spatially very limited to particular locations, where network sites interfered with expansion plans of ski infrastructure or were under high urbanization pressure. However, the potential impact of Natura 2000, which could occur in the near future, was considerable, especially for forest management, water management and agriculture. Interestingly, these topics were often overlooked in the media discourse. The possible benefits of Natura 2000 sites for social development, including the educational potential of the program, have been poorly exploited. This was due to fresh negative memories from the period of implementing the network in Poland, related to the omission of local communities in this process, the lack of an information campaign and entrusting the preparation of management plans to institutions and organizations external to these communities. Although the research results suggest a secondary role of financial benefits for building a positive social perception of protected areas, it does not deny the fact that the causes of many problems and tensions can be seen as a consequence of a general underfunding of nature conservation in Poland. Replacing the long-term financial perspective with a "project (short-term) logic" leaves many bottom-up initiatives to the path of "tactical alliances" rather than a long-term strategy. Changes in the sphere of habits and then value systems towards giving greater importance to the issues of nature protection and care for the natural environment require stable, long-term foundations and a more effective legal support.

Agata Wundalca-Twoli